
Klimapartnerskab for produktions- virksomheder

Sektorkøreplan

Marts 2021

BAGGRUND OM KLIMAPARTNERSKABER OG SEKTORKØREPLANER

Regeringen og erhvervslivet har etableret 13 klimapartnerskaber inden for erhvervslivets sektorer, som skal styrke dansk erhvervslivs grønne omstilling og understøtte opfyldelsen af Danmarks klimamål om 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningen i 2030.

I foråret 2020 afleverede hver af de 13 klimapartnerskaber en rapport med sine ambitioner for den grønne omstilling og anbefalinger til politiske tiltag, der kan understøtte virksomhedernes indsats. Efterfølgende er der indgået en række politiske aftaler, som følger op på mange af klimapartnerskabernes anbefalinger.

Med sektorkøreplaner for de enkelte klimapartnerskaber samles regeringens og udvalgte af erhvervslivets tiltag i én fælles plan, der giver overblik over de igangsatte indsatser, som der vil blive arbejdet med at implementere de kommende år.

I sektorkøreplanerne beskriver erhvervslivet først sine målsætninger og indsatser, hvorefter regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling beskrives.

De første seks sektorkøreplaner færdiggøres i foråret 2021. De resterende syv sektorkøreplaner færdiggøres i efteråret 2021.

Indhold

Side 4	Forord
<hr/>	
Side 6	Erhvervslivets målsætninger og tiltag for CO₂-reduktioner
<hr/>	
Side 7	Status og perspektiver for virksomhedernes arbejde med CO ₂ -reduktioner
Side 9	Klimapartnerskabets målsætninger og initiativer
Side 15	Regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling
<hr/>	
Side 17	Tiltag der understøtter grøn omstilling af produktionen mv.
Side 18	Tiltag der understøtter udvikling, salg og eksport af grønne løsninger
Side 20	Kommende klimaindsatser for produktionsvirksomheder
Side 22	Bilag
<hr/>	
Side 22	Bilag 1: Oversigt over opfølgning på klimapartnerskabets anbefalinger
Side 30	Bilag 2: Samlet oversigt over relevante politiske klimatiltag for produktionsvirksomheder
Side 32	Bilag 3: Oversigt over politiske aftaler mv.

Forord

Vi er i et afgørende årti for klimaet, og der er behov for markant handling i alle dele af samfundet for at begrænse klimaforandringerne.

Danmark går forrest i kampen mod klimaforandringerne, og danske virksomheder har en vigtig rolle i at sikre en grøn omstilling, som understøtter job, velfærd, eksport og konkurrenceevne. Derfor har regeringen og erhvervslivet etableret 13 klimapartnerskaber inden for erhvervslivets sektorer, som skal styrke dansk erhvervslivs grønne omstilling og understøtte opfyldelsen af regeringens mål om 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningen i 2030.

Klimapartnerskaberne leverede i marts 2020 deres anbefalinger. Baseret på grundige analyser viser de en vej til at nå Danmarks ambitiøse målsætning i 2030, hvor erhvervslivet og samarbejder om at løse udfordringerne. Klimapartnerskabsmodellen har vist sig stærk i forhold til at anviser en konkret vej fremad i den grønne omstilling.

Klimapartnerskaberne er rammen for en gensidigt forstærkende dynamik, hvor erhvervslivet bidrager med omfattende investeringer i ny teknologi og infrastruktur, mens politikerne skaber rammerne for at gennemføre omstillingen i skiftet væk fra fossil til grøn energi og væk fra energispild og til effektiv udnyttelse. Samarbejdsformen har derfor vist sig effektiv til at accelerere den grønne omstilling.

Det seneste år har formet sig ganske anderledes end ventet. Danmark og verden er udfordret af en global pandemi. Dette har dog ikke hindret erhvervslivet eller regeringen og partier i Folketinget i at foretage konkrete

CO₂-reducerende tiltag og indgå politiske aftaler for at bringe Danmark i en grønnere retning. Derfor er der også allerede sket meget siden afleveringen af klimapartnerskabernes anbefalinger i marts 2020.

Klimapartnerskaberne blev etableret i november 2019, og i foråret 2020 afleverede partnerskaberne deres bud på, hvordan de enkelte sektorer vil bidrage til den grønne omstilling, og hvordan regeringen kan understøtte erhvervslivet i dette. Efterfølgende er der indgået en række politiske aftaler, som følger op på mange af klimapartnerskabernes anbefalinger.

Produktionsvirksomhederne udgør en betydelig del af dansk økonomi med godt 180.000 ansatte og ca. 40 pct. af Danmarks samlede eksport. Sektoren er også en drivkraft i den grønne omstilling. Både gennem reduktion af drivhusgasser fra virksomhedernes produktionsprocesser og gennem udvikling og levering af grønne løsninger, der reducerer udledningerne i andre sektorer i Danmark og globalt.

Klimapartnerskabet for produktionsvirksomhed har sat en ambition om i 2030 at blive verdens første klimaneutrale produktionsindustri. Det skal ske samtidigt med, at der skabes øget grøn eksport, vækst og beskæftigelse i Danmark. Produktionsvirksomhederne er kommet langt med reduktioner på 65 pct. i CO₂-udledningen siden 1990 og en samtidig vækst i produktionen på 35 pct., men der er stadig lang vej til målet om klimaneutralitet.

Industrien arbejder for at accelerere egne investeringer i energieffektivisering. Der arbejdes målrettet for at udbrede kendskabet til analyseværktøjer, gode eksempler og finansieringsmuligheder, som kan inspirere og muliggøre sådanne projekter i industrien – også blandt de mindre virksomheder i DI's projekt Klimaklar SMV. Erhvervspuljen med støtte til virksomhedernes grønne omstilling forventes at spille en vigtig rolle for en styrket indsats i de kommende år. Investeringer i udnyttelse af overskudsvarme fra industrien er blevet mere rentable med nedsættelse af elvarmeafgiften, hvilket virksomhederne har taget til sig.

Regeringen ønsker et stærkt og grønt industriProduktionsdanmark, der er ledende inden for udvikling og produktionen af bæredygtige teknologier. Samtidig ønsker regeringen at understøtte et stærkt og grønt Produktionsdanmark.

Fra regeringens side er der siden klimapartnerskabernes anbefalinger fra marts 2020 gennemført omkring 35 klimatiltag med direkte relevans for produktionsvirksomhederne. Heraf kommer en [stor del] fra klimapartnerskabet for produktionsvirksomheder. Det vurderes, at regeringen primo 2021 har fulgt igangsat tiltag som opfølgning op på ca. to tredjedele 2/3 af klimapartnerskabets anbefalinger. Samlet set bidrager regeringens klimatiltag oven på klimapartnerskabernes anbefalinger til at løse ca. 36 pct. af den manko, der var primo 2020 i forhold til at nå målsætningen om 70 pct. reduktion i CO₂-udledningen i 2030 sammenlignet med 1990.

Fra regeringens side er der siden klimapartnerskabernes anbefalinger fra marts 2020 gennemført omkring 35 en lang række klimatiltag med direkte relevans for produktionsvirksomhederne. Heraf kommer en [stor del] fra klimapartnerskabet for produktionsvirksomheder. Det vurderes, at regeringen primo 2021 har igangsat tiltag, som følger opfølgning op på ca. to tredjedele af klimapartnerskabets anbefalinger. Samlet set bidrager regeringens klimatiltag oven på klimapartnerskabernes anbefalinger til at løse ca. 36 pct.

af den manko, der var primo 2020 i forhold til at nå målsætningen om 70 pct. reduktion i CO₂-udledningen i 2030 sammenlignet med 1990.

For at understøtte produktionsvirksomhedernes grønne omstilling er der blandt andet afsat 3,9 mia. kr. til grøn omstilling i industrien, som blandt andet skal understøtte virksomhedernes elektrificering og energieffektivisering af produktionsprocesser og intern transport.

Mulighederne for at realisere klimabesparelser i udlandet gennem øget eksport og salg af grønne danske løsninger er styrket med stort fokus på grøn genstart af økonomien både i EU og USA. For at styrke eksporten af grøn teknologi på nye markeder er Eksportkreditfonden styrket med mere risikovillig finansiering samt en grøn projekt- og markedsmodningsfond, og det eksportunderstøttende myndighedssamarbejde med andre lande er blevet styrket særligt på energi- og vandområdet.

Regeringen, erhvervslivet og resten af Danmark har fået en fælles opgave, der skal løses på 10 år. Nemlig at nedbringe vores drivhusgasudledninger med 70 pct. i 2030. Status er, at vi cirka halvandet år inde i den periode allerede har truffet beslutninger, der bringer os godt en tredjedel af vejen.

For at komme videre med den grønne omstilling skal vi kontinuerligt forbedre os, træffe nye beslutninger og finde nye veje. Det ligger der i at ville være et foregangsland. Derfor ser vi også frem til at fortsætte det stærke samarbejde mellem regeringen og erhvervslivet om grøn omstilling i produktionsvirksomhederne.

Formand for klimapartnerskab for Produktionsvirksomheder

Kim Fausing, CEO Danfoss

Erhvervsminister

Simon Kollerup

Klima-, energi- og forsyningsminister

Dan Jørgensen

Erhvervslivets målsætninger og tiltag for CO₂-reduktioner

Status og perspektiver for virksomhedernes arbejde med CO₂-reduktioner

I klimapartnerskabet for produktionsvirksomheder har vi en ambition om blive verdens første klimaneutrale produktionsindustri. Det skal vi opnå, samtidig med at vi fortsat sikrer langsigtet vækst, beskæftigelse og produktion i Danmark. Sammen kan vi vise, at økonomisk fremgang og grøn omstilling ikke er hinandens modsætninger – men at de to tværtimod går hånd i hånd. Vores ambitioner er altså store, og vi er fortsat overbeviste om, at det er den rette vej at gå.

Anbefalingerne, som klimapartnerskabet afleverede for godt et år siden, skal nu omsættes i praksis. Vi trækker derfor i arbejdstøjet og går ind i en 3. fase, hvor kortlægning af status, eksekvering og implementering af anbefalinger og aftaler bliver afgørende.

Siden klimapartnerskabet afleverede sine anbefalinger, er der indgået en række klimapolitiske aftaler, der understøtter produktionsvirksomhedernes muligheder for at reducere deres CO₂-udledninger i tråd med klimapartnerskabets anbefalinger. Det gælder bl.a. mange af tiltagene i klimaaftalen for energi og industri. Det er godt og vigtigt, og klimapartnerskabet hilser det politiske initiativ velkomment. Samtidig har vi gennem det sidste år set et stadig mere ambitiøst EU, som skaber bedre rammer og øgede markedsmuligheder for at udvikle og udbrede partnerskabernes mange klimaløsninger. Fokus på hurtig implementering af de aftalte initiativer er en forudsætning for virksomhedernes egne indsatser med at identificere potentialer og iværksætte konkrete projekter.

Det sagt, har det seneste år også stået i coronakrisens tegn. Coronapandemien har med sine mange ansigter vendt op og ned på både erhvervslivets og den politiske dagsorden og taget meget af virksomhedernes fokus. Det udfordrer samfundet og erhvervslivet. Samtidig har genopretningspakkerne i både Danmark og i EU haft et entydigt grønt fokus. Det viser ægte klimaliderskab, at den danske regering fokuserer på at gøre genopretningen grøn.

De mange stærke anbefalinger, som partnerskabet er kommet med – både til regeringen, men i lige så høj grad til os selv, skal nu først til at omsættes. Vi skal sikre, at ord blive til handling. Derfor skal vi i et bredt samarbejde på tværs af industrien gå strategisk til værks, og strukturere opfølgningen på initiativerne. Det er en stor opgave. Derfor er det afgørende at vi får kortlagt vores udgangspunkt og derfra sikrer en implementeringsplan, der har opbakning på tværs af de mere end 12.000 danske produktionsvirksomheder. Særligt de mange små og mellemstore virksomheder har brug for hjælp til konkrete og brugervenlige måder at fastslå deres CO₂-udledning. På samme måde skal rådgivning om energieffektivisering og andre grønne tiltag til virksomhederne sikres i processen.

Vi anerkender til fulde, at nogle af de politiske virkemidler, som Klimapartnerskabet har anbefalet, er vanskelige at omsætte i praksis og dermed implementere på en måde, så de understøtter vækst og arbejdspladser i Danmark. Det gælder f.eks. anbefalingen af en højere ensartet CO₂-afgift. På samme måde ved vi, at sektorkobling er en afgørende trædesten på vejen til 70 pct.-målet. En national strategi for sektorkobling, der konkret anviser, hvordan vi udnytter energien bedst muligt, vil derfor også være afgørende for at nå målet.

2021 bliver et år med fokus på klima og grøn genopretning i hele verden - også i forbindelse med COP26 i Glasgow i november. USA er stemplet ind i den grønne omstilling igen, og regeringens eksportfokus på netop USA er derfor et godt skridt til at sikre udbredelsen af grønne danske løsninger. Det er netop gennem vores grønne eksport, at Danmark kan gøre den absolut største positive forskel for klimaet i verden. Også derfor er det afgørende, at regeringen skubber på for en ambitiøs klimapolitik i EU og globalt, og at alle muligheder benyttes til at skabe konkrete projektmuligheder for danske eksportvirksomheder.

Vi er klar til klimapartnerskabets næste fase. Klar til at få omsat anbefalinger til virkelighed og til at gennemføre de gennemgribende forandringer, der skal til for at komme i mål med ambitionen om at sikre verdens første klimaneutrale produktionsindustri. Styrken i klimapartnerskaberne har siden dag ét været, at de viser samarbejdet mellem politik og industri. I denne næste fase bliver netop dét samarbejde afgørende for at sikre, at vi når i mål.

Klimapartnerskabets målsætninger og initiativer

Klimapartnerskabet for produktionsvirksomheder har en ambitiøs målsætning om i 2030 at blive verdens første klimaneutrale produktionsindustri. I sin rapport fra marts 2020 pegede Klimapartnerskabet på en række konkrete indsatsområder for at indfri reduktionspotentialet illustreret nedenfor.

Det direkte reduktionsbidrag (scope 1 og 2) til opfyldelsen af det danske 70 pct.-mål fra produktionsvirksomhederne er knap 0,9 mio. ton CO₂. En reduktion i den størrelsesorden gør partnerskabet stort set klimaneutralt i 2030.

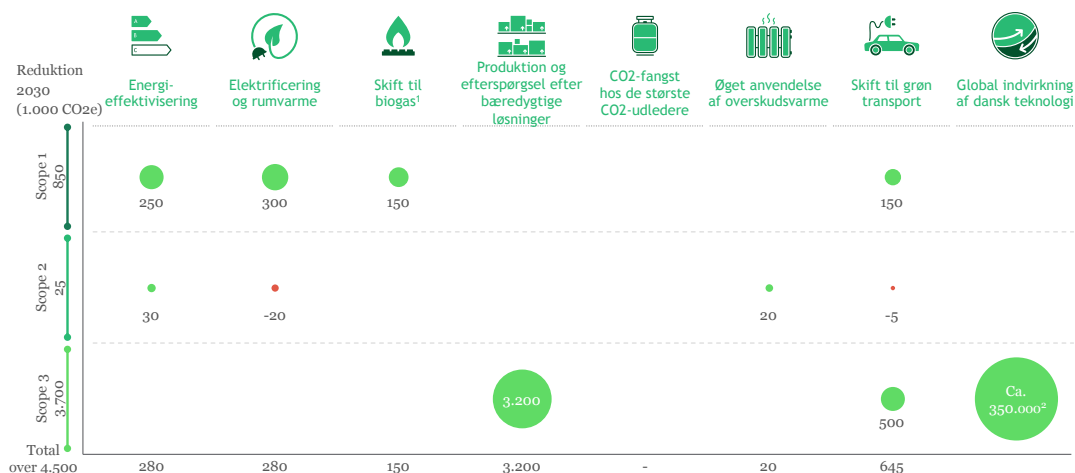
Med de initiativer, som partnerskabet har lagt op til i sine anbefalinger, er der endvidere en stor effekt i produkternes videre værdikæde (scope 3). På trods af, at dette ikke formelt indgår i produktionsvirksomhedernes bidrag til opfyldelsen af det danske klimamål, vil det

bidrage betydeligt til at gøre produktionsvirksomhedernes værdikæder mere klimavenlige. Dette viser dermed, at der er et betydeligt potentiale for at mindske industriproduktionens CO₂-aftryk gennem virksomheders eget arbejde med at indbygge klimakrav og -tænkning i værdikæder og leverandørled. Hertil kommer et betydeligt klimabidrag fra den globale effekt af salg af dansk teknologi, hvis potentiale langt overgår de øvrige effekter, som betragtes særskilt, og som derfor ikke er medtaget i totalen i analysen.

De vigtigste indsatsområder, som fremstillingssektoren selv tager ansvar for, er vist i denne figur, og nedenfor gøres status for de vigtigste indsatser.

Figur 1

Produktionsvirksomheder kan reducere udledningerne i alle scopes

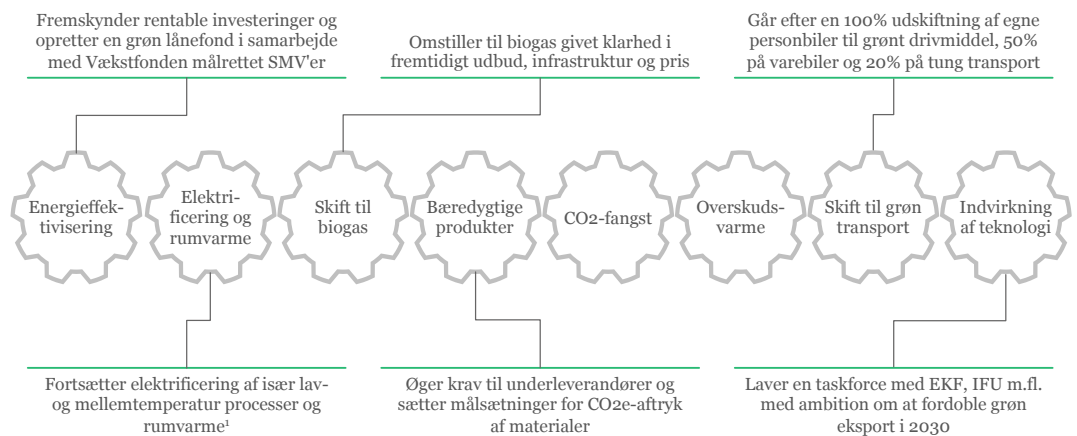

1. Inkluderer skift til alternative brændsler; 2. Fortrængning fra solgt dansk teknologi i udlandet over levetiden, ikke medregnet i total.

Note: Negative værdier angiver en CO₂-stigning; cirkler kan ikke sammenlignes for scope 3; scope 2 inkluderer ikke fald i CO₂-udledninger ifm. el- og fjernvarmeproduktion (ca. 900 kt CO₂e reduktion). Kilde: Klimapartnerskabets analyse.

Figur 2

Vigtigste tiltag for sektoren

1. Grøn lånefond i samarbejde med Vækstfonden målrettet den grønne omstilling blandt især SMV-segmentet hos produktionsvirksomhederne; 2. Dansk Industri sammen med pensionselskaber, Eksport Kredit Fonden (EKF), Investeringsfonden for udviklingslande (IFU) m.fl.

Indsatsområde #1 Energieffektivisering

Initiativ

Potentialet i energieffektiviseringer er enormt, og produktionsvirksomhederne har derfor en ambition om at fortsætte med energieffektivisering frem mod 2030, ligesom man i øget grad vil prioritere og fremskynde automatisering og digitalisering samt rentable investeringer i udskiftning af mindre energieffektivt maskineri og processer.

CO₂-reduktionspotentialet i energieffektivisering er beregnet til 250.000 tons plus 300.000 tons ved elektrificering og rumvarme i scope 1 og 30.000 tons i scope 2. At høste det fulde potentiale i energieffektivisering forudsætter dels tilgængelige finansieringsmuligheder, vished om mulige teknologier, og at også de mindre produktionsvirksomheder bliver opmærksomme på dagsordenen.

Status

Industrien fortsætter investeringerne i energieffektivitet og med gode resultater. På grund af Corona-situationen har udvikling og gennemførelse af nye projekter dog været udfordret gennem 2020, hvilket har resulteret i færre investeringer end forventet gennem det seneste år.

Projektet Klimaklar SMV er lanceret i februar 2021 af Fremstillingsindustrien og DI Energi med finansiering fra Industriens Fond og i samarbejde med UN Global Compact Network

Danmark. Projektet vil hjælpe 50 SMV'er med at leve op til de stigende krav fra deres kunder om bedre dokumentation af deres CO₂-udledning. Målet med projektet er også at sætte gang i en bredere indsats i forhold til hele industrien for at hjælpe danske SMV'er ved at øge deres konkurrenceevne gennem en bevidst klimaindsats. Interessen for projektet er meget stor, og det forventes på den baggrund, at dets mål, metoder og værktøjer når en betydeligt bredere kreds gennem nye netværk og en informationsindsats.

Industrien samarbejder med Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen om at udbrede kendskabet til løsninger, cases, værktøjer og finansieringsmuligheder, som er samlet i en række vidensportaler som eksempelvis www.spar-energi.dk og www.virksomhedsguiden.dk.

Med den politiske klimaaf tale for energi og industri i juni 2020 Erhvervspuljen etableret med i alt 3,9 mia. kroner frem mod 2030 som tilskud til virksomheder til at reducere deres energiforbrug. Ved en fremrykket første ansøgningsrunde i 2020 blev kun 1/3 af de 175 mio. kroner til rådighed bevilget. Første ansøgningsrunde i 2021 er i gang og viser samme mønster. Det er nødvendigt at markedsføre puljen intenst blandt virksomhederne og at sikre en smidig og imødekommende administration, som løbende følges op for at sikre, at midlerne kommer i anvendelse. Erhvervslivets organisationer er engageret i at sikre en produktiv anvendelse af erhvervspuljen og sigter efter stigende søgning og bevillinger, efter-

hånden som målgruppens kendskab til puljen øges, og efterhånden som ideer og projekter modnes i virksomhederne.

Virksomhederne har taget nedsættelse af elvarmeafgiften og øvrige tiltag for at fremme udnyttelsen af overskudsvarme til sig, hvilket allerede har haft effekt i flere projekter. Der skal kvitteres for afskaffelsen af afgiften på certificeret overskudsvarme. Men der udestår fortsat en endelig aftale om overskudsvarme. Mange virksomheder står klar med overskudsvarmeprojekter, som kun afventer en endelig aftale og lovgivning. Klimapartnerskabet opfordrer til, at en aftale kommer på plads snarest, så overskudsvarmepotentialet kan indfries hurtigst muligt.

Herudover er det vigtigt at ændre den pågældende regulering, så overskudsvarmeleverandører ikke betragtes som varmeproducenter og underlægges varmeforsyningslovens regler og bureaukrati. Dette vil gøre det langt mere attraktivt for en række virksomheder at udnytte en større del af det eksisterende overskudsvarmepotentiale.

Endelig finder klimapartnerskabet fortsat, at fjernvarmeselskaberne bør pålægges en forpligtelse til at foretage en screening for mulige overskudsvarmeleverandører i deres områder og forpligtes til at aftage varmen, hvis det er rentabelt i forhold til alternativerne.

Initiativ

Der oprettes en grøn lånefond i samarbejde med Vækstfonden målrettet den grønne omstilling blandt især SMV-segmentet hos produktionsvirksomhederne.

Status

Vækstfonden og den Grønne Investeringsfond yder løbende egenkapital og lånefinansiering til projekter til energieffektivisering og grøn energiforsyning i produktionsvirksomheder. Dog har efterspørgslen på denne type projekter gennem 2020 været lav på grund af Corona-krisen. Derfor er tanker om at lancere et målrettet fonds-initiativ for EE i industrien midlertidigt sat på pause. Når samfundet igen normaliseres, er begge fonde åbne for nye projekter med dette fokus, og når der er tilstrækkelig efterspørgsel overvejes på ny at etablere en målrettet fond med netop dette formål.

CASE: ENERGIPTIMERING Gennem INTELLIGENT MONITORERING AF MASKINDATA

Skjern Papirfabrik i Vestjylland, der oparbejder genbrugspapir til en række papir- og kartonprodukter, har ved hjælp af såkaldte OEE-nøgletal arbejdet med at energioptimere deres produktion. OEE-nøgletal er et udtryk for udnyttelsesgraden af en produktionsmaskine og er dermed et indirekte energi-nøgletal, der giver brugeren indsigt i hvilke delprocesser, der danner flaskehalse og dårlig udnyttelsesgrad, og som derfor har et unødigt stort energiforbrug. Brugen af OEE-nøgletal har således hjulpet Skjern Papirfabrik med at forbedre både produktivitet og energiforbrug. [Mere her.](#)

CASE: EGE CARPETS OG ØRSTED I KLIMAPARTNERSKAB

Ege Carpets indgik i 2011 et Klimapartnerskab med Ørsted for at sikre kontinuerlige energiforbedringer. Det har ført til mange energiprojekter, som samlet set har reduceret virksomhedens CO₂-udledninger i scope 1 og 2 med 67 pct. siden 2007. Et af de mest spændende projekter er genvinding af overskudsvarme fra produktionen. Allerede i 1970'erne blev der lagt rør under fabrikken, som kunne forbindes med fjernvarmenettet, men først i 2016 lykkedes det at få en aftale på plads, som var rentabel for Ege Carpets. Nu opvarmes over 100 husstande med overskudsvarmen.

Indsatsområde #2 Elektrificering og rumvarme

Initiativ

Industrien fortsætter elektrificering frem mod 2030, især elektrificering af olie til procesvarme og naturgas til lav- og visse mellemtemperatur-processer. Naturgas står for en stor del af produktionsvirksomhedernes CO₂-udledning. I modsætning til energiintensive virksomheder er det i højere grad muligt at elektrificere de mere lav-temperaturkrævende fremstillingsprocesser til el.

Status

Med midler fra Industriens Fond er projektet Elektrificering af industrien sat i værk af DI, Landbrug & Fødevarer, Dansk Energi, DTU samt Viegand Maagøe. Målet er at opnå elektrificering af en række processer i 20 udvalgte virksomheder og herefter at udbrede erfaringerne til flere virksomheder i fødevarerbranchen og hele fremstillingsindustrien.

Puljerne til grøn omstilling og elektrificering fra klimaaftalen for industri i juni 2020, senere genopretningspuljer og aftale puljer fra grøn skattereform til fossiludfasning i industrien vil kunne bidrage til at øge tempoet i virksomhedernes egne indsatser for at fremme elektrificering. Andre tiltag af betydning er arbejdet med sektorkobling, altså udvikling af sektorintegrationsstrategier, ligesom den betydeligt forøgede EU CO₂-kvotepris og en dansk CO₂-afgift der følger med op, vil kunne gøre elektrificering mere økonomisk rentabelt.

Indsatsområde #3 Skift til biogas

Initiativ

Der foretages de nødvendige investeringer for at omstille til biogas, såfremt der er klarhed om det fremtidige udbud, infrastruktur, og pris.

Status

Omstilling af produktionsprocesserne til fossilfrie brændsler er vigtig. Virksomhederne vil arbejde for elektrificering af de processer, hvor dette vurderes muligt og rentabelt. Mange af de energiintensive processer kræver høje temperaturer eller en fysisk flamme, hvormed elektrificering ikke er en reel mulighed. I disse tilfælde er biogas en oplagt mulighed for at skifte til et fossilfrit brændsel. Det gælder særligt blandt de energitunge virksomheder men også for en række virksomheder, som ikke er kategoriseret som energitung industri.

Brug af biogas kræver både infrastruktur og tilstrækkelige biogasmængder. Imidlertid er der fortsat en række barrierer, der kræver en løsning, før biogassen er en reel mulighed for flere produktionsvirksomheder. Klimapartnerskabet ser derfor frem til, at den nye gasstrategi, som forventet fremlagt i år, adresserer disse barrierer og skaber grundlag for øget anvendelse af biogas i industrien.

CASE: REDUKTION AF UDLEDNING VED INVESTERING I VARMEPUMPER

Oliemøllen Scanola A/S på havnen i Aarhus investerede i en varmepumpe, og anvender overskudsvarmen produceret fra tørring af rapsfrø til forvarmning af rapsfrøene. Varmepumpen har medført en årlig besparelse på 220 ton fuelolie til forvarmning af rapsfrøene. Når man fratrukker elforbruget til varmepumpen, er Scanolas samlede CO₂-udledning reduceret med ca. 500 ton/år. Efter energitilskud havde investeringen en simpel tilbagebetalingstid på blot 1½ år. [Mere her.](#)

Indsatsområde #4 Produktion og efterspørgsel efter bæredygtige produkter og løsninger

Initiativ

Virksomhederne stiller øgede krav til underleverandører og sætter målsætninger for virksomhedens aftryk i sourcing af materialer.

Status

Produktionsvirksomheder prioriterer i stigende grad innovation og produktudvikling med henblik på at producere mere bæredygtige produkter, og således introducere bæredygtige løsninger. Herudover har virksomhederne øget fokus på måling, dokumentation og reduktion af klimabelastning – både i eget regi og i leverandørkæden. Desuden sættes mange steder øget fokus på genanvendelse og reduktion af spild.

Stadig flere virksomheder – både i Danmark og internationalt – tilslutter sig initiativet Science Based Targets, hvor de rapporterer på egen klimapåvirkning, anvises veje til at sænke udledningen og samtidig stiller krav til deres underleverandører. I dag har 32 danske virksomheder tilsluttet sig initiativet – en fordobling siden foråret 2020. Af de 32 virksomheder har 18 opstillet en målsætning i tråd med Paris-aftalens langsigtede 1,5 graders mål. Dermed udbredes behovet og opmærksomheden om klimarapportering for øjeblikket stærkt i en bredere kreds af danske virksomheder.

Udviklingen af en let tilgængelig CO₂-beregner og vejledning for virksomhederne, som er startet i et samarbejde mellem industri og myndigheder, varetages i dag af Erhvervsstyrelsen. Den aktuelle CO₂-beregner ventes snart relanceret som klimakompasset på Erhvervsstyrelsens nye klimaportal.

Der pågår samtidigt et arbejde i Grønt Erhvervsforum om at udvikle CO₂-målemetode. En række forslag til CO₂-måling udarbejdet i samarbejde med FinansDanmark og DI vil snart blive fremlagt og vil indgå i drøftelserne i Grønt Erhvervsforum. Der skal også henvises til den kommende EU-taksonomi, der vil stille specifikke krav til industriens og finans- og pensionssektorens dokumentation af grønne investeringer. Samlet set vil der komme et stærkt øget fokus på CO₂-måling og synliggørelse af investeringer til klima og ressourceanvendelse i fremtiden.

Indsatsområde #7 Skift til grøn transport

Initiativ

Virksomhederne stiler efter en 100 pct. udskiftning af egne personbiler til grøn transport, 50 pct. på varebiler og 20 pct. på tung transport, og sætter krav til transportleverandører.

Status

Nogle danske produktionsvirksomheder er allerede gået i gang med udskiftning af egne biler og har forpligtet sig via initiativet EV100, der omfatter både firmabiler og ladeinfrastruktur. Udover at nedbringe egne CO₂-udledninger udgør elektrificering af transport et stort forretnings-potentiale for danske virksomheder. En analyse udarbejdet af DI viser, at der kan skabes 35.000 arbejdspladser, hvis vi i Danmark formår at fastholde vores rolle som en stor underleverandør til den grønne bilindustri.

Grøn vejtransportaftalen fra 4. december 2020 vil understøtte virksomhedernes egne indsatser for at gøre transporten grøn. Aftalen indeholder en justering af beskatningsgrundlaget for medarbejdere med firmabil, således at ordningen bliver mere grøn. Der er behov for at udvikle en case-baseret pakke med inspiration fra virksomheder, der har gennemført en grøn omstilling af deres interne transport. Desuden skal arbejdet med at forbedre ladeinfrastrukturen intensiveres. Det skal også nævnes, at de supplerende grønne erhvervspuljer fra aftalen om grøn skatte-reform vil kunne udvides til også at dække transportformål i virksomhederne.

Indsatsområde #8 Global indvirkning af dansk teknologi

Initiativ

Industrien etablerer en task force sammen med EKF Danmarks Eksportkredit, pensions-selskaber, Investeringsfonden for udviklings-lande m.fl., som arbejder ud fra en ambition om fordoblet eksport af grøn teknologi i 2030.

Status

Taskforcen blev etableret og gav konkrete anbefalinger i 2020 til regering, eksportin-strumenter og virksomheder. Desuden afgav genstartsteam for eksport for produktions-virksomheder og grøn teknologi også sine anbefalinger, og der blev politisk vedtaget to eksportpakker i 2020 som reaktion på corona-krisen.

Taskforcen havde stor fokus på EKF, der således med finansloven har fået tilført nye midler til at understøtte danske virksomheders eksport til mellem- og højrisikomarkeder. Der er således fra januar 2021 åbnet for lettere adgang til finansiering af eksport til 52 lande, ligesom der åbnes for finansiering på 20 hidtil lukkede markeder. Desuden er EKF Green Accelerator blevet etableret som en støttemulighed for markeds- og projektmod-ning for grønne eksportprojekter for danske virksomheder for at realisere klimapotential i at sætte dansk teknologi og erfaringer i anvendelse i udlandet.

Der er etableret Sustainable Industry Alliancer med 10 danske eksportvirksomheder i hhv. USA og Tyskland med det formål at introducere disse firmaers energieffektive løsninger til industrien i de to lande. Alliancerne er etableret i samarbejde mellem Trade Council og DI. Målet er at opskalere dette arbejde.

State of Green styrker sit arbejde med at bran- de og markedsføre Danmarks grønne kompe- tencer i udlandet, blandt gennem udgivelse af White Paper'et Sustainable Industries. State of Green's platform giver et godt rygstød for virksomhedernes fortsatte eksport og for et bredt funderet eksportfremmearbejde blandt erhvervsorganisationerne i relation til USA's og EU's grønne genstartsprogrammer. Tilsva- rende styrkes dialogen og den kommercielle effekt af Energistyrelsens myndighedssam- arbejde med nu 16 partnerlande med stort eksportpotentiale for danske virksomheder, bl.a. inden for energi- og infrastrukturprojek- ter samt energieffektivisering.

CASE: REDUKTION AF KULFORBRUG OG CO₂ I KINA

Danske produktionsvirksomheders eksport bidrager allerede til markante CO₂-reduktioner globalt. Det gælder eksempelvis i den kinesiske industriby Benxi, hvis omfattende stålproduktion indtil for et par år siden betød store drivhusgasudledninger og en så massiv luftforurening, at byen helt forsvandt fra satellit- fotos. Ved hjælp af blandt andet teknologi fra Danfoss har den kinesiske by de seneste fem år udført en omfattende sektorkobling, således at overskudsvarmen fra den lokale stålproduktion nu indgår i et frugt- bart kredsløb og i dag står for boligopvarmningen i mere end halvdelen af husstandene i området. Koblingen mellem sektorerne ved brug af dansk teknologi har reduceret byens afbrænding af kul med over 198.000 tons svarende til 69.000 tons CO₂, har fået byen tilbage på satellitfotos og står i dag som et ledende eksempel på det store globale potentiale ved energieffektiviseringer.

Regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling

---

Introduktion

Siden klimapartnerskabet afleverede sine anbefalinger i marts 2020 er der taget en række politiske tiltag, der styrker rammerne for produktionsvirksomhedernes grønne omstilling og imødekommer mange af klimapartnerskabets anbefalinger. Regeringen har pr. marts 2021 fulgt op på ca. 2/3 af klimapartnerskabets anbefalinger, jf. bilag 1. Hertil er der besluttet en række tiltag, som ikke er direkte anbefalet af klimapartnerskabet, men som på anden vis understøtter produktionsvirksomhedernes grønne omstilling.

Det er også glædeligt, at EU i december 2020 har besluttet at øge sit klimamål for 2030 til mindst 55-pct. drivhusgasreduktion i 2030. Danmark var klar til at støtte et endnu højere mål på 65 pct., men det viste sig ikke muligt at danne en alliance om et mål på det niveau.

Der er således allerede taget en række vigtige tiltag både i erhvervslivet og fra politisk side, men det står også klart, at der i de kommende år er behov for yderligere handling for at realisere målsætningen om 70 pct. reduktion af udledningen af drivhusgasser i 2030 og klimapartnerskabets målsætning om at blive verdens første klimaneutrale produktionsindustri.

Regeringens foreløbige tiltag for produktionsvirksomheder fordeler sig overordnet inden for to kategorier:

- Tiltag der understøtter grøn omstilling af produktionen mv.
- Tiltag der understøtter udvikling, salg og eksport af grønne løsninger

Nedenfor er fremhævet udvalgte politiske tiltag, der er iværksat det seneste år, efter at klimapartnerskabet afleverede sine anbefalinger. For samtlige af regeringens tiltag henvises til oversigt i politiske aftaler mv., jf. bilag 2 og bilag 3. I afsnit 2.3 er beskrevet udvalgte tiltag fremadrettet.

Tiltag der understøtter grøn omstilling af produktionen mv.

Tilskud til produktionsvirksomhedernes energieffektivisering og elektrificering

Klimapartnerskabet har anbefalet et fokus på energieffektivisering og elektrificering, der kan reducere anvendelsen af naturgas. Konkret har partnerskabet bl.a. anbefalet tilskudspuljer til at understøtte virksomhedernes investeringer i energieffektiviseringer og elektrificering af industrien fra mod 2030.

Med de yderligere midler afsat med Klimaaf-tale for energi og industri mv. og med Aftale om grøn skattereform er der i alt afsat ca. 3,9 mia. kr. frem mod 2029 som erhvervstilskud til, at virksomhederne kan konvertere væk fra anvendelsen af fossil energi og energi-effektivisere de processer, som ikke kan omstilles til grøn produktion. Virksomhederne kan søge om tilskud via Erhvervspuljen i Energistyrelsen, som løbende gennemfører ansøgningsrunder. Med aftale om grøn skatte-reform blev regeringen og aftalepartierne desuden enige om, at provenuet fra afgræns-ningen af investeringsvinduet afsættes til en tilskudspulje til grøn omstilling og målrettede energieffektiviseringer i erhvervet i 2021-2025. Den endelige udmøntning er der endnu ikke taget stilling til.

Bedre adgang til biogas

Klimapartnerskabet for Produktionsvirksomhed har fremhævet, at produktionsvirksomhederne har behov for øget adgang til biogas, såfremt klimapartnerskabets ambitiøse mål-sætning om klimaneutralitet i 2030 skal i nås.

Med Klimaaf-talen for energi og industri mv. er aftalt støtteudbud til biogas og andre grønne gasser for at understøtte skiftet fra fossile brændsler til biogas i højtemperatur-

processer, der ikke kan elektrificeres. Støtte-udbuddene skal føre til en udbygning af biogasproduktionen og dermed fortrænge mere af den fossile naturgas fra gasnettet, så gasforbruget bliver grønnere. Der er samlet afsat ca. 2,9 mia. kr. frem til 2030, og støtten skønnes at bidrage med 10 PJ grøn gas.

Grøn omlægning af varmeafgifter og fremme af udnyttelse af overskudsvarme

Med Klimaaf-talen for energi og industri mv. blev indholdet i aftale om øget udnyttelse af overskudsvarme af marts 2019 bekræftet. Endvidere blev det besluttet at nedsætte sat-sen for el-varmeafgiften fra 15,5 øre/kWh til henholdsvis 0,4 øre/kWh for erhverv svarende til EU's minimumssatser. Samtidigt er det besluttet at fjerne overskudsvarmeafgiften, hvis overskudsvarmen er certificeret eller underlagt en tilsvarende aftaleordning, der sikrer energieffektiviseringer hos overskuds-varmeleverandøren. Der har været politiske drøftelse for en konkret model for aftaleordning og prisregulering af overskudsvarme i efterårets 2020, men en endelig aftale herom udestår.

Tiltag der understøtter udvikling, salg og eksport af grønne løsninger

Danmarks Grønne Fremtidsfond - investeringer i grønne løsninger og grøn dansk eksport

Klimapartnerskabet har fremhævet, at udvikling og produktion af nye mere bæredygtige produkter og løsninger kan bidrage med betydelig reduktion af Danmarks CO₂-emission.

Fremtidsfonden blev etableret i september 2020 med en samlet kapacitet på 25 mia. kr. og skal blandt andet hjælpe grønne virksomheder med risikovillig kapital og hjælp til at nå eksportmarkederne. Fremtidsfonden kan understøtte både udvikling af nye grønne teknologier hos iværksættere og hjælpe virksomheder, der mangler finansiering til at nå et større marked med deres grønne løsninger. Samlet set vurderes det, at Fremtidsfonden kan understøtte finansiering for op til 110 mia. kr. til grønne virksomheder og projekter og understøtte op mod 27.500 grønne arbejdspladser.

Øget fradrag for virksomhedernes investeringer i grøn forskning og udvikling

Klimapartnerskabet har anbefalet, at fradraget for virksomhedernes forsknings- og udviklingsaktiviteter (F&U-fradraget) øges permanent til 130 pct. Dette skal blandt andet understøtte udviklingen af næste generation af grønne løsninger.

Med Aftale om grøn skattereform er den midlertidige forøgelse af F&U-fradraget på 130 pct. i 2020 og 2021 forlænget til og med 2022. En forlængelse af perioden med forhøjet fradrag på 130 pct. for udgifter op til maksimalt 900 mio. kr. i 2022 vil øge virksomhedernes incitament til at investere i forskning og udvikling, herunder grøn forskning og udvikling. En permanent ordning vil kræve en finansiering på knap 1 mia. kr. årligt.

Styrket myndighedssamarbejde med andre lande for at fremme grøn eksport

Klimapartnerskabet har anbefalet, at regeringen styrker eksportstrategien for energiområdet, herunder at det strategiske fokus i myndighedssamarbejdet skærpes, og eksportinstrumenterne styrkes og kobles tættest muligt til danske styrkepositioner inden for energieffektivitet og vedvarende energi.

På Finansloven for 2021 er afsat midler til udarbejdelse af en eksportstrategi og etablering af et myndighedssamarbejde på vandområdet. Vandsektorekspertter ventes udsendt i 2. halvdel af 2021. Det eksportfokuserede myndighedssamarbejde på energiområdet styrkes. I Holland med fokus på energieffektivitet og fjernvarme, mens indsatsen på havvind i Sydkorea og Japan forlænges, foreløbigt frem til udgangen af 2023.

I forbindelse med den styrkede indsats for grøn eksport til USA styrkes myndighedssamarbejdet på havvind. Endvidere styrkes myndighedsdialogen i udvalgte europæiske lande med henblik på at danske energiekseportører kan få del i EU genopretningsmidlerne.

Risikovillig eksportkredit og ny grøn projekt- og markedsmodningsfacilitet

Klimapartnerskabet har anbefalet en styrkelse af EKF Danmarks Eksportkredits mandat til fremme af grøn eksport i nye markeder gennem villighed til at påtage sig en højere risiko. Med Aftale om genstart af dansk eksport samt aftale om eksportpakke på Finansloven 2021 er der afsat i alt 745 mio. kr. til, at EKF Danmarks Eksportkredit kan tilbyde mere risikovillig finansiering, fx i form af nye finansieringsprodukter samt finansiering af grønne løsninger på nye højrisikomarkeder.

For yderligere at understøtte eksporten af danske grønne løsninger er der med Aftale om genstart af dansk eksport samt aftale om eksportpakke på Finansloven 2021 afsat i alt 120 mio. kr. til en grøn projekt- og markedsmodningsfacilitet i EKF Danmarks Eksportkredit. Initiativet skal bl.a. understøtte eksportalliancer med henblik på at modne grønne projekter på eksportmarkederne og bane vejen for dansk eksport.

Totaløkonomi og CO₂-aftryk i offentlige indkøb

Klimapartnerskabet har anbefalet at fremme efterspørgslen på grønne løsninger blandt andet gennem en grøn offentlig indkøbsstrategi med krav til totaløkonomiske beregninger, CO₂-aftryk og bæredygtighed. Regeringen har i oktober 2020 offentliggjort en strategi for grønne offentlige indkøb. Som del af strategien gøres det obligatorisk at anvende totalomkostninger (TCO) i forbindelse med statslige indkøb på udvalgte områder. Regeringen styrker derudover arbejdet med at udvikle såkaldte TCO-redskaber til endnu flere indkøbsområder og med at gøre de eksisterende redskaber endnu mere brugervenlige. I 2021 vil Danmark, som et af de første lande i verden, sætte et konkret klimamål for det offentlige indkøb.

Efterspørgsel på grønne produkter og løsninger gennem bæredygtigt byggeri samt energieffektiviseringer – og renoveringer

Klimapartnerskabet har anbefalet at indføre et bæredygtighedskrav i bygningsreglementet og udvikling af standardiserede værktøjer til understøtte bæredygtige beslutninger i indkøb, udbud og produktion. Regeringen har fremlagt udspil til en national strategi for bæredygtigt byggeri, hvor der blandt andet sigtes mod at indarbejde den frivillige bæredygtighedsklasse i bygningsreglementet, og hvor værktøjer til blandt andet livscyklusanalyser og totaløkonomiske beregninger skal forenkles.

Der er også taget en række politiske tiltag om energibesparelser og energirenoveringer i bygninger, hvilket øger efterspørgslen på grønne produkter og løsninger fra produktionsvirksomheder. Med den grønne boligaftale er der afsat 30 mia. kr. fra Landsbyggefonden til renoveringer af almene boliger i 2020-2026, og med Klimaaftale om Energi og industri er det besluttet at stille krav om energibesparelser i de statslige bygninger frem mod 2030 og afsat midler til en målrettet energieffektiviseringsindsats. For yderligere at styrke energieffektiviseringsindsatsen i det offentlige er der i Aftale om stimuli og grøn genopretning afsat en tilskudspulje på 155 mio. kr. i 2021-25 til energirenoveringer i offentlige bygninger i kommuner og regioner.

Kommende klimaindsatser for produktionsvirksomheder

Vi skal fortsat videre med den grønne omstilling, og danske produktionsvirksomheder er i hård international konkurrence om at levere de grønne løsninger, der kan imødekomme en stigende international efterspørgsel på grønne løsninger. Regeringen vil arbejde videre for at styrke rammerne for produktionsvirksomhedernes grønne omstilling blandt andet med udgangspunkt i klimapartnerkabets anbefalinger. I den kommende tid er der blandt andet planlagt følgende indsatser.

Små og mellemstore produktionsvirksomheder

Klimapartnerkabet har fremhævet, at der kan være behov for tiltag særligt rettet mod at understøtte de små og mellemstore virksomheders investeringer i grøn omstilling. For at sikre, at virksomhederne er opmærksomme på tilskudsmulighederne i Erhvervspuljen. Med henblik på løbende at øge relevansen og effekten af puljen, herunder i forhold til de små og mellemstore virksomheder, vil Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet inddrage klimapartnerkaber og relevante virksomheder undervejs i hele puljens implementeringsperiode frem mod 2030.

Erhvervsstyrelsen har igangsat en opdatering af "Klimakompasset" fra 2008 mhp. at gøre det til et brugervenligt værktøj der kan give små- og mellemstore virksomheder lettere adgang til at beregne og rapportere på deres klimaaftryk og igangsætte CO₂ reducerende tiltag. I 2. kvartal 2021 forventes en basal version af en webbaseret CO₂-beregner at være klar til brug for virksomheder via virksomhedsguiden.dk. Der vil fortsat være behov for at udvikle videre på klimakompasset, hvilket i givet fald vil ske i samarbejde med bl.a. erhvervsorganisationer.

Digitalisering og grøn omstilling

Danmark skal udnytte de teknologiske muligheder til at tage de næste spring i den grønne omstilling. Regeringen vil derfor udarbejde en ny national digitaliseringsstrategi i 2021, blandt andet med fokus på, at erhvervslivet skal have gode rammer for at udnytte de digitale muligheder til at skabe nye produkter, services og forretningsmodeller, som kan bidrage til den grønne omstilling. Arbejdet vil løbe over hele 2021 med tæt involvering af erhvervslivet, herunder klimapartnerkaberne og Grønt Erhvervsforum.

I arbejdet med den ny digitaliseringsstrategi er blandt andet fokus på de små og mellemstore virksomheder. Erfaringerne fra det igangværende initiativ SMV:Digital (www.smvdigital.dk) viser, at digitalisering kan give mange grønne gevinster i virksomhederne fx i form af reduceret energiforbrug i produktionen, reduceret materialeforbrug og mindre transport. Regeringen har styrket SMV:Digital, så endnu flere virksomheder fremover kan søge om tilskud til digitale projekter.

Videre arbejde med grøn skattereform

En ensartet CO₂e-afgift er et afgørende instrument til at opnå den ambitiøse målsætning om at reducere klimabelastende udledninger i Danmark med 70 pct. frem mod 2030. Arbejdet med den grønne skattereform foregår i flere faser. Der er i februar 2021 nedsat en ekspertgruppe, som skal udarbejde forslag til udformning af en ensartet CO₂e-regulering. Der nedsættes en følgegruppe til ekspertgruppen, hvorigennem repræsentanter fra bl.a. erhvervslivet kan give input til ekspertgruppens arbejde. Ekspertgruppen delrapporterer ultimo 2021 og skal færdiggøre sit arbejde i efteråret 2022.

Internationale rammer og eksport

Med regeringens globale klimastrategi fra september 2020 er igangsat en ambitiøs global indsats med fokus på bl.a. alliancer og klimadiplomati, vende de globale finansierings- og investeringsstrømme fra sort til grøn og eksport af grønne løsninger i samarbejde med erhvervslivet.

EU-genopretningsfonden på ca. 750 mia. euro skal inden for en kort årrække udmøntes i konkrete investeringer i de enkelte EU-medlemslande, herunder investeringer i grøn og digital omstilling. Det udgør en stor mulighed for dansk erhvervsliv. Med afsæt i danske styrkepositioner inden for grøn omstilling og digitalisering har Udenrigsministeriet i partnerskab med erhvervslivet igangsat et arbejde, som skal understøtte danske eksportmuligheder på markeder med særligt potentiale for eksport af danske løsninger. Som del af indsatsen vil udvalgte ambassader i disse EU-lande blive styrket.

Med Biden-administrationens ambitioner om at accelerere den grønne omstilling og foretage massive investeringer i grøn omstilling er der skabt nye muligheder for danske produktionsvirksomheder. Regeringen har i tæt samarbejde med grønne danske virksomheder og brancheorganisationer igangsat arbejdet med en handlingsplan for styrket grøn eksport til USA. Indsatsen har særligt fokus på myndighedssamarbejder inden for vand og havvind, flere aktivitetsmidler til energisamarbejde, samt en øget allokering af fremstødsmidler til fremstød i USA.

Oversigt over opfølgning på klimapartnerskabets anbefalinger

INDSATSOMRÅDE 1: ENERGIEFFEKTIVISERING		
Sektorens egne tiltag		
	Anbefaling	Status
1	Industrien fortsætter med energieffektivisering frem mod 2030 og vil i øget grad prioritere og fremskynde rentable investeringer, der udskifter mindre energieffektiv maskineri og processer.	Industrien fortsætter investeringer i energieffektivitet og med gode resultater. På grund af Corona-situationen er der gennem 2020 gjort færre investeringer end forventet. Erhvervslivet har i februar 2021 lanceret projektet Klimaklar SMV med hjælp til udarbejdelse af klimaplaner for 50 SMV'er og konkret opfølgende handling. Projektet er finansieret af Industriens Fond og gennemføres af Fremstillingsindustrien i samarbejde med DI Energi, Viegand Maagøe, Global Compact Network Denmark, Axcel Future og Aalborg Universitet. En række konkrete EE-projekter i virksomhederne er på vej ansporet af Erhvervspuljen, som havde første ansøgningsrunde ultimo 2020. Der arbejdes fra flere sider for at markedsføre Erhvervspuljen yderligere.
2	Industrien vil bidrage til en opdatering af eksisterende online vidensplatforme, så der sikres en fælles adgang til videndeling herunder også værktøjer til udregning af udledninger, katalog over mulige tiltag, tilbagebetalingsberegninger, call-center og kontakt til uafhængige rådgivere. Dette kan f.eks. ske i samarbejde med Erhvervsministeriet samt Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, finanssektoren og forskningsmiljøer.	Klimakompasset som et brugervenligt on-line værktøj til beregning af virksomhedernes CO ₂ -aftryk er under opdatering og varetages indtil videre gennem CO ₂ -beregneren hos Erhvervsstyrelsen. Videndeling, inspiration og cases på www.spareenergi.dk og www.virksomhedsportalen.dk er under opdatering og relanceres.
3	I samarbejde med Vækstfonden oprettes en grøn lånefond målrettet den grønne omstilling blandt især SMV-segmentet hos produktionsvirksomhederne. Fonden vil administreres af Vækstfonden og have tilknytning af specialiserede energikonsulenter for at sikre en effektiv kobling mellem finansiering og teknisk rådgivning.	Det forberedende arbejde med en fond er stillet i bero pga. coronakrisen. Vejen frem vil i første omgang gå gennem finansiering af enkelte projekter, og når det potentielle projektvolumen synes at være inden for rækkevidde, genoptages det forberedende arbejde med hhv. Vækstfonden og den Grønne Investeringsfond.
4	Produktionsvirksomhederne vil som sektor støtte en styrket dansk og europæisk energieffektiviseringsindsats ved at forfølge en 2030 ambition på 30 % energi-effektiviseringer i egen sektor ift. 2005.	Partnerskabets CO ₂ -udledninger kan sænkes gennem et styrket energieffektiviseringsindsats koblet med elektrificering. Et stigende antal virksomheder øger i disse år omstillingen og i sektorkøreplanen er der eksempler herpå. Virksomhederne har behov for værktøjer til at afdække potentialere og rådgivning til at sikre en effektiv implementering. Disse værktøjer er under udarbejdelse og virksomhederne vil derfor fremover i endnu højere grad kunne understøtte de politiske målsætninger og klima og energieffektivisering i EU og Danmark.
5	Bankerne rådgiver om muligheden for at få finansiering til grønne investeringer. Energistyrelsen skal føre tilsyn med rådgiverne og sikre standardiseret afrapportering. På den baggrund kan banker og eksempelvis Vækstfonden stille finansiering til rådighed på et mere objektivt grundlag. Forslaget vedrører alle CO ₂ -reduktioner i Danmark.	Punktet supplerer punkt 3 ovenfor og har til formål at sikre en enkel og administrativ nem adgang for virksomhederne til lokale bankers rådgivning og medfinansiering af energieffektiviserings- og grønne projekter. Nogle banker tager i disse år egeninitiativer, og derfor vil en styrket fælles ramme, der brugervenligt opstiller oplysningsbehov og afrapporteringsbehov på tværs af banker, rådgivere og Energistyrelsen øge særligt de små virksomheders mulighed for at håndtere konkrete grønne projekter. Arbejdet sker også i lyset af nye overordnede tiltag og krav til den finansielle sektors afrapportering fra EU's taksonomi.

Anbefalinger til regeringen		
	Anbefaling	Status
6	Der bør fastsættes et nationalt bindende energieffektiviseringsmål for hele økonomien på 30 % i 2030 ift. 2005.	Energieffektivisering udgør en del af løsningen til at opfylde 70 pct. målsætningen, som er den primære målsætning for regeringen. Danmark er herudover allerede forpligtet på EU-mål for energieffektivisering. Regeringen har sikret en massivt løft til energi-effektiviseringsindsatsen og bl.a. afsat ekstra midler til erhvervspuljen og byg-ningspuljen i både klimaaf-tale for energi og industri mv. 2020, finanslovsaf-talen for 2021 samt aftale om grøn skattereform. Herudover er der afsat midler til energireoveringer i almene boliger fra grøn boligaf-tale 2020 samt til offentlige bygninger i fi-nanslovsaf-talen for 2021. Endelig stilles der krav om energibesparelser i alle statslige bygninger frem mod 2030.
7	Puljen til energieffektivisering i industri og bygninger på 500 mio. kr. årligt fra Energifa-talen 2018 forlænges fra 2024 og frem til 2030.	Klimaaf-tale for energi og industri mv. (juni 2020) Der afsættes ca. 2,5 mia. kr. i 2020-30 til grøn omstilling og energi-effektivisering i industrien. Tilskudsmidlerne udmøntes som en tilføjelse til erhvervspuljen, der er aftalt i energifa-talen fra 2018 til energieffektiviseringer i erhvervet.
8	Mere systematisk og udvidet energieftersyn for at sikre systematisk afrapportering af foreslåede energibesparelser og resultater.	Ift. systematisk afrapportering er der igangsat en bekendtgørelsesændring, som efter planen skal træde i kræft 1. juli 2021. Med bekendtgørelsen gøres det obligatorisk at indrapportere i et standardiseret og digitalt indberetningsformat, som gør det muligt at opsamle og analysere energidata på tværs af virksomheder.

INDSATSOMRÅDE 2: ELEKTRIFICERING OG RUMVARME

Sektorens egne tiltag

	Anbefaling	Status
9	Industrien fortsætter med elektrificering frem mod 2030, især elektrificering af procesvarme (f.eks. skift fra olie) og elektrificering af lav-og visse mellemtemperaturs-processer genereret af naturgas.	Med midler fra Industriens Fond er projektet 'Elektrificering af industrien' søsat af DI Fødevarer, DI Energi, Landbrug & Fødevarer, Dansk Energi, DTU samt Viegand Maagøe. Formålet med projektet er at demonstrere, hvordan elektrificering af produktionsprocesser kan understøtte den grønne omstilling i fødevarer-industrien. Projektets resultater vil via partnerne blive breddet ud i hele industrien.
10	Virksomhederne udfaser naturgas i rumopvarmningen via skift til fjernvarme for de virksomheder, der er tilkøbet netværket, samt varmepumper for resten.	Som led i Fremstillingsindustriens projekt Klimaklar SMV vil 50 virksomheder få af-dækket potentialet herfor i 2021. Indsatsen udbredes løbende til yderligere virksomheder.
11	Produktionsvirksomhederne vil indføre et vejledende mål på 50 % elektrificering af det samlede energiforbrug i sektoren i 2030.	I regi af projektet "Elektrificering af fødevarerindustrien" udarbejdes 20 konkrete business cases omkring elektrificering af fødevarerindustrielle forarbejdningsprocesser på 20 fødevarer-virksomheder. Projektet arbejder med konkret vidensspredning til resten af fødevarerindustrien og kan også være en inspiration til elektrificering øvrige dele af dansk industri såsom produktions-virksomheder. Projektet bidrager således til at tilvejebringe et konkret og casebaseret grundlag for at øge elektrificeringen frem mod 2030. Projektet afsluttes i 2022.

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
12	Under forudsætning af, at provenuet geninvesteres 1-1 i grøn omstilling i ikke-kvotebelagte industrivirksomheder, gennemføres en intelligent afgiftsjustering, hvor CO ₂ -afgiften hæves i ikke-kvotesektoren til niveauet i kvotesektoren.	Aftale om grøn skattereform (december 2020) Regeringen og aftalepartierne er enige om at gennemføre en grøn skattereform i to faser. Regeringen og aftalepartierne er enige om, at der efter 2025 vil være et provenu fra afgiftsstigningerne i den grønne skattereform, der tilbageføres til virksomhederne og i videst muligt omfang målrettes de hårdest belastede brancher med henblik på at understøtte deres konkurrenceevne og bidrage til deres grønne omstilling.

13	Der skal etableres en grøn omstillingspulje på 500 mio. kr. årligt til elektrificering i industrien.	Klimaaf tale for energi og industri mv. (juni 2020) og Grøn skattereform (de-cember 2020) Med de to aftaler afsættes yderligere ca. 2,5 mia. kr. i 2020-30 til grøn omstilling, herunder elektrificering, og energieffektivisering i industrien. Tilskudsmidlerne udmøntes som en tilføjelse til erhvervspuljen, der er aftalt i energiaftalen fra 2018 til energieffektiviseringer i erhvervet.
14	Elvarmeafgiften for virksomheder skal bortfalde således, at alt el beskattes med proces-afgiften (0,4 øre/kWh).	Klimaaf tale for energi og industri mv. (juni 2020) Satsen for elvarmeafgiften nedsættes fra 15,5 øre/kWh til henholdsvis 0,4 øre/kWh for erhverv og 0,8 øre/kWh for husholdninger (svarende til EU's minimumssatser). Ændringerne træder i kraft med virkning fra 1. januar 2021.
15	Der skal udarbejdes en national strategi for sektorkobling, der blandt andet sikrer fri adgang til data for virksomhederne samt rum for test og demonstration i stor skala, f.eks. i form af regulatoriske frizoner.	Sektorkobling afgørende for at kunne omstille til 100 pct. grøn energi i elsystemet. Derfor har regeringen taget initiativ til at der i 2021 skal præsenteres en elektrificeringsstrategi og en PtX-strategi, ligesom der skal gennemføres en gasstrategi. Derudover er der forskellige andre igangværende initiativer, der hver for sig understøtter sektorkobling. Der er bl.a. etableret en webportal – forsyningsdata.dk – som løbende vil offentliggøre data. Der er med Energif aftale 2018 og fra 2020 etableret et sekretariat for regulatoriske test-zoner i Energistyrelsen.

INDSATSOMRÅDE 3: SKIFT TIL BIOGAS

Sektorens egne tiltag

	Anbefaling	Status
16	Virksomhederne undersøger muligheder og udarbejder business cases ved brændselsskift.	Mange virksomheder er i gang, og f.eks. Rockwool, Arla og flere teglværker er skiftet til biogas vha certifikater. Aalborg Portland og Nordic Sugar har lavet business cases og taget beslutning om skift til biogas. Herudover er CP Kelco i gang med konvertering til el.
17	Virksomhederne foretager de nødvendige investeringer for at omstille til biogas, såfremt der er klarhed omkring det fremtidige udbud, infrastruktur og pris.	Virksomhederne viser stor interesse for gas, og for eksempel har Aalborg Portland har indgået aftale om Evida om tilslutning til naturgasnettet fra 2022, og Nordic Sugar tilsluttes i 2024 mhp omstilling til biogas

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
18	Udarbejdelse af en national biogasstrategi, der skal øge produktionen af kvalitetsbiogas; prioritere brugen af biogassen, så den bruges, hvor der ikke er alternativer (f.eks. højtemperaturprocesser eller tung transport); samt sikre udbygning af gasinfrastrukturen til anvendelse i Danmark.	Energif aftale 2018 Gasstrategi: Strategien skal se på rammevilkårene og undersøge, hvordan gassystemet kan anvendes i lyset af klimamålene og bidrage til grøn omstilling. Gasstrategien forventes afsluttet i 2. halvår 2021.
19	Sikring af støtte så biogas leveres til en konkurrencedygtig pris, evt. via subsidieordning eller sikring af større kapacitet og lavere priser i fremtiden, så det bliver et reelt alternativ til naturgas og andre fossile brændsler.	Klimaaf tale for energi og industri mv. (juni 2020) Der er afsat 2,9 mia. kr. frem til 2030 til biogas og andre grønne gasser, der er nødvendigt særligt i industrien, hvor grøn strøm ikke kan bruges. I hele støtteperioden er der afsat 13,6 mia. kr. Støtteuddbuddene til grønne gasser skal bidrage til øget konkurrence, lavere omkostninger og dermed reducere støtteniveauet. Partierne fastlægger den konkrete udmøntning på baggrund af et oplæg fra regeringen.
20	Sikre tilstrækkelig biogas til industrien i Danmark (17 PJ i 2030) og prioritere forbrug i dansk industri over for mulig eksport af biogas til nabolande.	Klimaaf tale for energi og industri mv. (juni 2020) Der er afsat 2,9 mia. kr. frem til 2030 til biogas og andre grønne gasser. I hele støtteperioden er der afsat 13,6 mia. kr. Partierne fastlægger den konkrete udmøntning på baggrund af et oplæg fra regeringen. Med udbygningen af biogasproduktionen på eksisterende støtteordninger og de kommende støtteudbud forventes en biogasproduktion på 52 PJ i 2030. Der vurderes ikke at være biomasseressourcer til en yderligere bio-gasudbygning frem mod 2030.

21	Anvendelse af naturgas som et skridt på vejen til biogas frem mod 2030.	Det danske gasnet transporterer både fossil naturgas og CO ₂ -neutral biogas. I dag består ca. 20 pct. af det gas, der forbruges i DK, af biogas. Den andel forventes at stige i de kommende år som følge af et faldende gasforbrug i husholdninger samt en øget biogasproduktion. I 2040 kan forbruget af gas potentielt være 100 pct. grøn gas, jf. AF2020.
----	---	--

INDSATSOMRÅDE 4: PRODUKTION OG EFTERSPØRGSEL EFTER BÆREDYGTIGE LØSNINGER

Sektorens egne tiltag

	Anbefaling	Status
22	Introducere bæredygtige løsninger med grøn cement, tegl, bioplast og biobrændsler for at reducere over 1 mio. tons CO ₂ .	Som led i indsatsen med at introducere bæredygtige løsninger har Aalborg Portland f.eks. introduceret en cementtype med 30 pct. lavere CO ₂ -udledning i forbindelse med produktionen, og Shell har fået certificeret deres anlæg til at kunne raffinere bio-lie selv og arbejder på at få certificeret flere typer bio-olier.
23	Prioritere innovation og produktudvikling med henblik på at producere mere bæredygtige produkter.	Virksomhederne har generelt stor fokus på innovation og produktudvikling, og som eksempel kan nævnes, at Aalborg Portland arbejder på at udvikle cementtype med 50 pct. lavere CO ₂ -udledning i produktionen, og Shell er gået sammen med 16 andre virksomheder i et konsortium om et projekt vedr. kommercialisering af bæredygtige brændstoffer til skibe og fly.
24	Understøtte udvikling af standardiserede LCA-og EPD-værktøjer, samt udbrede og anvende disse værktøjer til at vurdere CO ₂ -aftrykket på produkter, identificere reduktionspotentialer, skabe en bedre anvendelse, sikre længere levetid og stille højere krav til leverandører.	For erhvervslivet er det sikring af disse værktøjer centrale for at forbedre produkterne og synliggøre disse indsatser i hele værdikæden. Derfor følges arbejdet tæt bl.a. i samarbejde med DI bl.a. med afholdelse af et webinar om udviklingen af EPD'er for at udbrede information herom. Erhvervslivets indsats støtter således op om den politiske aftale fra 5. marts om en strategi for bæredygtigt byggeri. Aftalen indeholder blandt andet krav om LCA-beregning fra 2023, og LCA-beregninger skal derfor videreudvikles og gøres lettere at foretage. For at udføre bedre LCA-beregninger skal der også udvikles mere retvisende miljødata for materialer. Af aftalen fremgår desuden, at Danmark vil deltage aktivt i revisionen af byggevarerforordningen, og have fokus på at kunne deklare bæredygtighedsegenskaber. Dansk Beton har udarbejdet et EPD-værktøj, til dokumentation af bæredygtighedskrav. EPD-værktøjet bidrager til at sikre transparente data for, hvor meget CO ₂ forskellige betonprodukter udleder, hvilket så kan medregnes i bygge-og anlægsprojekter.
25	Virksomhederne sætter højere krav til underleverandører, har klimavenlighed som udvælgelseskriterie og sætter målsætninger for virksomhedens aftryk i sourcing af materialer. Brancheorganisationer laver brancheaftaler på områder for at sikre effekt. Arbejdet kan lade sig inspirere af udviklingen inden for Corporate PPA'ere.	Antallet af danske virksomheder, som er tilsluttet Science Based Targets er øget til 32, hvilket stiller øgede krav også til deres underleverandører om måling og reduktion af klimaaftrykket. Herudover er DI og Dansk Energi på vej med en vejledning til indgåelse af Corporate PPA'ere.
26	I overensstemmelse med klimapartnerskabet for affald, vand og cirkulær økonomi, vil industrien. <ul style="list-style-type: none"> Opsætte konkrete mål for anvendelse af genanvendte materialer (især stål, aluminium og plastik). Substituere uønsket kemi i danske produkter og substituere konventionel plast med biobaseret plast hvor relevant. Øge indsatsen mod spild, f.eks. via produktdesign, 3D-print, adressering af overdimensionering samt logistikoptimering. Udforske cirkulære forretningsmodeller, f.eks. tilbagetagning af egne produkter og salg af produkter som services. Design til forlænget levetid af produkter. 	Industrien er i gang med at udfolde alle indsatserne, og flere brancher og virksomheder har sat konkrete mål for andelen af genanvendte materialer i produktionen. Brug af miljømærkede produkter udbredes løbende. Her er der bl.a. fokus på substitution af uønsket kemi. Fokus på at forlænge produkters levetid ses både gennem et øget fokus på cirkulært design af produkter og emballager og i udviklingen af cirkulære forretningsmodeller baseret på genbrug, deleplatforme og i et ryk fra salg af produkter til salg af services.

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
--	------------	--------

27	Offentlig indkøbsstrategi med bl.a. krav til totaløkonomiske beregninger, CO ₂ -aftryk og bæredygtighed – baseret på LCA – som konkurrenceparameter.	Strategi for grønne offentlige indkøb (oktober 2020) Strategien lægger sporene til en fremtid, hvor de offentlige indkøb har et markant lavere klimaaftryk og bidrager til de danske klimamål. Som handling her og nu vil det blive obligatorisk for statslige institutioner at have fokus på omkostninger i hele produktets livsforløb – og ikke kun prisen på købstidspunktet – for udvalgte produktgrupper. Det offentlige vil fremover også have fokus på energieffektivitet ved brug af total-omkostningsværktøjer.
28	Sikre øget bæredygtigt marked og efterspørgsel hos store aftagere og investorer (f.eks. pensionskasser).	<i>Behov for uddybning af klimapartnerskabets anbefaling</i>
29	Krav om bæredygtighed ind i regulering f.eks. bygningsreglement, produktstandarder eller offentlige planer.	Aftale om national strategi for bæredygtigt byggeri (marts 2021) Regulering med afsæt i den frivillige bæredygtighedsklasse: Der skal opbygges erfaring med den frivillige bæredygtighedsklasse, før klassens krav kan indføres i bygningsreglementet. Dette sikres gennem en toårig testfase, der bl.a. skal afdække de miljø- og klimamæssige, de indeklimamæssige og de økonomiske effekter af klassen.
30	Udvikling af standardiserede LCA- og EPD-værktøjer til brug af brancher og virksomheder.	Aftale om national strategi for bæredygtigt byggeri (marts 2021) Livcyklusanalyser (LCA) og totaløkonomiske beregninger (LCC) foretages hovedsageligt i de sidste designfaser af byggeriet. Analyseredskaberne skal forenkles, så de løbende kan indgå i designbeslutninger, herunder den tidlige projekteringsfase. Der tages udgangspunkt i BIM (Building Information Modeling) for at gøre LCA- og LCC-beregninger lettere og mere fleksible at foretage, og kompleksiteten af analyserne skal nedbringes igennem bl.a. bedre brugergrænseflader.
31	Understøtte udvikling af internationale og europæiske standarder for produkter og dokumentation.	Aftale om strategi for bæredygtigt byggeri (marts 2021) Arbejde for bæredygtighed i revisionen af byggevareforordningen og styrket nordisk samarbejde om bæredygtighed: Der er behov for at øge det nordiske samarbejde, så der i højere grad kan udveksles viden og erfaringer på området og i relevant omfang harmonisere regulering og metoder. Danmark vil endvidere deltage aktivt i revisionen af byggevareforordningen for at sikre en velfungerende regulering af det indre marked med øget fokus på behovet for at kunne deklarerer bæredygtighedsegenskaber og sikkerheds- og sundhedsrelaterede ydeevner for byggevarer.
32	Regeringen bør tage initiativ til at udvikle standardiserede nøgletal for bl.a. CO ₂ -regnskab i virksomheder. Der bør som udgangspunkt udvikles fælles europæiske standarder, og regeringen opfordres til at sætte sig i spidsen af dette arbejde i regi af EU.	I regi af Grønt Erhvervsforum er igangsat et samarbejdsprojekt om udvikling af en fælles metode til at opgøre virksomheders CO ₂ -udledninger.

INDSATSOMRÅDE 5: CO₂-FANGST HOS DE STØRSTE CO₂-UDLEDERE

Sektorens egne tiltag

	Anbefaling	Status
33	Industrien sætter testsite, mandskab og ekspertviden til rådighed til at gennemføre fyrtårnsprojektet, som f.eks. kan opstilles ved Aalborg Portland med deltagelse af relevante partnere som Haldor Topsøe, Ørsted, Mærsk, dansk luftfart samt danske universiteter og vidensinstitutioner.	Aalborg Portland er stadig klar til at stille testsite mv. til rådighed men afventer den nationale strategi for CO ₂ -fangst.
34	Virksomhederne udforsker og udvikler konkrete måder at lagre eller bruge den indfangede CO ₂ på og indgår i tværsektorielle samarbejder.	Som del af indsatsen ser Aalborg Portland sammen med AAU i et tekno-økonomisk studie på de tekniske og økonomiske forudsætninger for CO ₂ -fangst og rentabilitet i business case.

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
35	Der skal udarbejdes national strategi for CCUS ift. prioritering, rammevilkår, støtte, infrastruktur, mv.	Klimaaf tale for energi og industri mv. (juni 2020) Der udarbejdes strategi for fangst og lagring af CO ₂ -fangst, samt strategi for PtX i Danmark. Strategierne skal understøtte udbredelsen af fremtidens grønne løsninger.

36	Etablering af og støtte til et konkret fyrtårnsprojekt, der afdækker muligheder, opstiller en realistisk business case og sonderer mulighederne for systemeksport.	-
----	--	---

INDSATSOMRÅDE 6: ØGET ANVENDELSE AF OVERSKUDSVARME

Sektorens egne tiltag

	Anbefaling	Status
37	Sektoren vil lave en business case og forhandle med fjernvarmeselskaberne.	Virksomhederne står klar med business cases, men afventer udmøntning af rammevilkår i forlængelse af politiske aftaler om overskudsvarme fra februar 2019 og kli-maaftale for energi og industri fra juni 2020.
38	Virksomhederne vil foretage de nødvendige investeringer i egne produktionsanlæg for at kunne indvinde og anvende overskudsvarmen.	

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
39	Fjern afgiften på al overskudsvarme.	Klimaaftale for energi og industri mv. (juni 2020) <ul style="list-style-type: none"> Fjerner overskudsvarmeafgiften, hvis overskudsvarmen er certificeret eller under-lagt en tilsvarende aftaleordning, der sikrer energieffektiviseringer hos overskudsvarmeleverandøren. Lemper elvarmeafgiften til EU's minimumssatser, hvorved afgiften for elbaseret overskudsvarme bortfalder.
40	Fjern certificeringen af overskudsvarme.	Certificering af overskudsvarme kan bidrage til at sikre energi-effektiviseringer og vurderes som et hensigtsmæssigt delelement i den samlede regulering af overskudsvarmeleverandører.
41	Undgå unødvendig prisregulering af fjernvarme, så virksomheder og fjernvarmeselskaber frit kan forhandle med substitutionsprisen som forbrugerbeskyttelse mod højere priser.	Som opfølgning på klimaaftale om Energi og industri mv. har der været politiske drøftelser om model for prisregulering i efteråret 2020, men endelig aftale herom udestår.
42	Forsyningselskaberne skal screene muligheder for at aftage overskudsvarme og har aftagerpligt, hvis det er rentabelt ift. alternativet.	Regeringen har arbejdet på at fjernvarmesektorens produktionsbindinger moderniseres for at give fjernvarmeproducenter mere frit valg over egne investeringer, jf. klimaaftale for energi og industri. Nye aftagerkrav til bestemte produktionsformer, herunder overskudsvarme, vil ikke understøtte dette.
43	Udbygning og sammenkobling af fjernvarmenettet, hvis det er rentabelt.	Som følge af klimaaf talen for Energi og industri mv. har justering af samfundsøkonomikravet (ingen fossil reference) gjort det nemmere at udbygge fjernvarmenettet, da det er blevet nemmere for fjernvarmeselskaber at udbygge nettet i nuværende naturgasområder.

INDSATSOMRÅDE 7: SKIFT TIL GRØN TRANSPORT

Sektorens egne tiltag

	Anbefaling	Status
44	Branchen vil tage en aktiv beslutning om at skifte til grøn transport og køre en landsdækkende kampagne i samarbejde med leasingselskaber. Brancheorganisationer vil som led heri arbejde på at udvikle brancheaftaler, f.eks. inspireret af udviklingen indenfor CorporatePPA'er.	Fra grøn-transport aftalen fra december 2020 vil ændring af iblandingskravet for bio-brændstoffer til et CO ₂ -fortrængningskrav betyde en reduktion på 1,4 mio. tons CO ₂ i 2030 - svarende til 10 pct. af transportens udledning i dag.
45	Virksomhederne vil opføre lade-standere (f.eks. på arbejdspladsen).	Puljen til grøn transport er målrettet ladeinfrastruktur samt grøn omstilling af hhv. indenrigsfærger og erhvervs-transport. Prioriteringen af de forskellige indsats, skal fastlægges i politiske forhandlinger i 2021 og kan styrke virksomhedernes mulighed for at finansiere ladestandere, f.eks. på arbejdspladsen.

46	Virksomhederne vil udtænke medarbejderincitamenter til at vælge grøn transport (f.eks. elbil) som firma-bil, f.eks. ved at give andel i virksomhedens besparelse på brændstof.	Skatteincitamenterne i omlægning af bilbeskatningen, herunder også ændring af beskatning af ladestandere til firmabiler, samt elementer i puljen til grøn transport forventes at give tilskyndelse til yderligere grøn persontransport i årene fremover.
47	Virksomhederne sætter øgede krav til underleverandører, vælger den mest klimavenlige udbyder og transportform og bidrager til at uddanne medarbejdere vedrørende klimavenlig mobilitet.	Markedet tilbyder flere muligheder for at vælge grønne transportløsninger fra underleverandører, fx ved anvendelse af grønne brændstoffer.
48	Virksomhederne sætter mål for bæredygtighed i up-og down-stream ekstern transport.	Virksomhederne tager i stigende grad aktivt stilling til klimaprofilen af ekstern transport.
49	Virksomhederne gentænker deres logistik og vurderer, om kørsler kan deles op, så transporten kan ske med varebil (som kan elektrificeres) i stedet for lastbiler (hvor grøn transport er kompliceret), eller om antallet af kørsler kan reduceres.	Virksomhederne optimerer løbende deres logistik inkl. vurdering af klimaprofilen.

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
50	Beskatningsgrundlaget for medarbejdere med firmabil skal justeres således, at bilens pris vægter lavere, mens udgiften til drivmidlet (energieffektivitet) vægter højere. Desuden bør udgiften til eksempelvis lade-standere (for el-og pluginhybridbiler) udgå af beskatningsgrundlaget.	Aftale om Grøn omstilling af vejtransporten (december 2020) Justeringer af beskatningen af fri bil: Højere vægning af miljøtillæg i beskatnings-grundlaget og skattefritagelse af værdien af arbejdsgiverbetalt ladestander opsat på bopælen i forbindelse med fri elbil eller pluginhybridbil. Ændringerne af beskatningen af fri bil og ladestandere har virkning fra og med den 1. juli 2021 for alle medarbejdere, der beskattes af fri bil, jf. lov nr. 203 af 13. februar 2021.
51	Nul-og lavemissionsbiler skal fritages for registreringsafgift og pålægges en løbende ejerafgift baseret på vægt og energieffektivitet.	Aftale om Grøn omstilling af vejtransporten (december 2020) Omlægningen af registreringsafgiften for person- og varebiler. Afgiften vil med aftalen baseres på bilens værdi og CO ₂ -udledning. Samtidig indføres nul- og lavemissions-biler langsommere i registreringsafgiften, så bl.a. nul-emissionsbiler i mikro, lille og mellem segmentet betaler 0 kr. i registreringsafgift til og med 2025.
52	Afgiften på biogas til transport skal være lavere end afgiften på diesel for at fremme klimabidraget i tung transport. Dette kan suppleres af tilskud til indkøb af (gas)-lastbiler.	Energiafgifterne på diesel, biodiesel, naturgas og biogas til transport er i dag ens per energienhed (77,7 kr. pr. GJ).
53	Der skal udarbejdes en ambitiøs Power-to-X strategi for Danmark således, at det potentiale denne teknologi indeholder, kan blive en ny styrkeposition for den danske energibranche.	Klimaaftale for energi og industri mv. (juni 2020) Der udarbejdes en strategi for fangst og lagring af CO ₂ -fangst, samt strategi for PtX i Danmark. Strategierne skal understøtte udbredelsen af fremtidens grønne løsninger.

INDSATSOMRÅDE 8: GLOBAL INDVIRKNING AF DANSK TEKNOLOGI

Sektorens egne tiltag

	Anbefaling	Status
54	Industrivirksomheder tager initiativ til at belyse de globale positive klimaeffekter ved sektorens indsats –og vil på den baggrund styrke regeringens globale strategiske arbejde i samarbejde med udenrigstjenesten.	I forbindelse med anbefalingerne fra klimapartnerskabet vist ene analyse, at salg af dansk teknologi i udlandet i løbet af sin levetid medvirke til CO ₂ -reduktioner, som svare til syv gange Danmarks årlige udledning. Energistyrelsen arbejder ifbm. sin internationale klimarapportering på at følge udviklingen i denne effekt.
55	Ikke mindst de største industrivirksomheder vil øge deres arbejde med at fremme klimahandling internationalt.	Virksomheder og brancheorganisationer bakker op om internationale klimapartnerskaber og klimahandling, hvor danske myndigheder, eksportører og investorer kan trække på samme hammel og fremme politiske og praktiske klimafremskridt i partnerlande. Det sker ved fælles internationale fremskud, eksempelvis FN's årlige klimatopmøde (næste gang COP26 i Glasgow). Det sker også gennem etablering af Sustainable Industry Alliancer, som arbejder med at fremme danske virksomheders energieffektive løsninger til udlandet, eksempelvis USA og Tyskland

56	Der nedsættes en taskforce, der udvikler en strategi for, hvordan eksporten af grøn teknologi kan fremmes bl.a. gennem blended finance, risikovillig kapital og en styrkelse af udenrigsministeriets grønne eksportfremmeindsats. Taskforcen består af bl.a. virksomheder, DI, pensionselskaber, EKF, Udenrigsministeriet og IFU.	<p>Taskforcen afsluttede sit arbejde i august 2020 med en række anbefalinger til initiativer, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bindende EU-mål for EE og VE • Styrkelse af Energistyrelsens internationale energisamarbejde • Etablering af fond til eksport af bæredygtige og digitale løsninger • Styrket synliggørelse af rådgiver og mål for kommerciel kontakt • Styrket EKF med øget råderum til kreditter, øget konkurrencevne og risikovillighed, genstart af CIR-ordningen og forstudiefond <p>Arbejde og anbefalinger fra denne taskforce blev videreført i genstartsteam for grøn eksport, som lancerede disse og supplerende anbefalinger i september 2020, hvoraf mange er fulgt op i flere politiske tiltag.</p>
----	---	---

Anbefalinger til regeringen

	Anbefaling	Status
57	Regeringen bør arbejde for et nyt EU klimamål i 2030, hvor drivhusgasudledningerne skal reduceres med mindst 55 %.	EU's stat- og regeringsledere besluttede i december 2020 at øge EU's klimamål for 2030 til mindst 55 procent.
58	Regeringen bør sætte et strategisk fokus på energieffektiviseringer i og elektrificering af industriprocesser som en del af EU's Green New Deal, herunder bindende mål for energieffektivisering og vedvarende energi på 40 % i 2030 ift. 2007 med byrdefordeling for medlemslande.	Regeringen ser positivt på forslaget og kommer med en udmelding snarest.
59	Regeringen bør styrke eksportstrategien for energi-området, så det store eksportpotentiale kan opnås. Det strategiske fokus i myndighedssamarbejdet med udlandet bør skærpes, og eksportinstrumenterne styrkes og kobles tættest muligt til danske styrkepositioner inden for energieffektivitet og vedvarende energi.	<p>Finanslov 2021</p> <p>Der afsættes 75 mio. kr. i 2021 og 155 mio. kr. årligt i 2022-2023 til at understøtte grønne eksportinitiativer, som efterspurgt af Klimapartnerskaberne. Initiativerne omfatter bl.a. flere midler til grønne fremstød, styrket eksportfremme, samt etablering af myndighedssamarbejde på vand og en styrkelse af myndighedssamarbejdet på energi. Der arbejdes målrettet på at sikre danske producenter af energiteknologi øget grøn eksport til USA og understøtte danske virksomheders muligheder for at få del i EU Genopretningsmidlerne på 750 mia. Euro, hvoraf 37 procent skal gå til grøn omstilling.</p>
60	Styrkelse af Eksport Kreditfondens mandat til fremme mere grøn eksport i nye markeder gennem villighed til at påtage sig en højere risiko, øget samarbejde med internationale investeringsinstitutioner, bedre sagsbehandling, genindførsel af renteudligningsordningen og bedre koordinering med danske samarbejdspartnere.	<p>Aftale om gentart af dansk eksport (oktober 2020)</p> <p>Mere risikovillig eksportkredit: Der er afsat 125 mio. kr. til et kapitalindsud i EKF, som forventes at kunne understøtte garantier i mere risikable lande for 1-1,5 mia. kr., hvilket samlet set skønnes at skabe basis for finansiering for 2-3 mia. kr. i vanskelige markeder</p> <p>Finanslov 2021</p> <p>Bedre finansieringsløsninger og modning af flere grønne projekter til danske eksportører: Der er afsat yderligere 620 mio. kr. til kapitalindsud i EKF i perioden 2021-2023, som forventes at kunne understøtte finansiering til danske eksportører for godt 3 mia. kr., bl.a. gennem nye finansieringsprodukter og finansiering af nyere teknologier med højere risikoprofil.</p>
61	For at sikre næste generation af grønne løsninger indføres et F&U-fradrag på 130 % af udgifterne afholdt til F&U-aktiviteter direkte i den skattepligtige indkomst for alle virksomheder uafhængigt af sektorer og størrelse.	<p>Aftale om udfasning af hjælpepakker, stimuli-initiativer og eksportinitiativer (juni 2020) samt Aftale om grøn skattereform (december 2020)</p> <p>Fradrag på 130 pct. for virksomhedernes udgifter til FoU for udgifter op til maksimalt ca. 900 mio. aftalt indført til og med 2022.</p>

Bilag 2

Oversigt over relevante regeringstiltag

Politiske tiltag der understøtter produktionsvirksomhedernes grønne omstilling

Tiltag, der følger op på anbefaling fra klimapartnerskabet, er markeret med *.
Tal i parentes henviser til nummeret på anbefalingerne i bilag 1.

TILTAG DER UNDERSTØTTER GRØN OMSTILLING AF PRODUKTIONEN MV.	
Understøtte virksomhedernes investeringer i grøn omstilling	Læs mere her (link)
3,9 mia. til tilskud til bla. energieffektivisering og elektrificering i industrien (Erhvervspuljen)* (7,13)	sparenergi.dk
Grønt investeringsvindue i 2020-2022 til nye produktionsaktiver, undtaget maskiner der drives af fossile brændstoffer	Aftale om grøn skattereform
Højere bagatelgrænse for straksafskrivninger mhp. at styrke specielt små virksomheders investeringer i produktionsaktiver	Aftale om grøn skattereform
Flere midler til grøn og digital omstilling via SMV:digital programmet	SMV:Digital
Samarbejdsprojekt under Grønt Erhvervsforum om måling af virksomheders CO2-aftryk* (32)	Finans Danmark
Mere grøn varme og biogas	
Nedsættelse af elvarmeafgiften til EU's minimumssats* (14,39)	Klimaaftale om energi og industri mv.
Fjerne overskudsvarmeafgiften, hvis overskudsvarmen er certificeret eller underlagt en tilsvarende aftaleordning, der sikrer energieffektivisering hos overskudsvarmeleverandøren* (39)	Klimaaftale om energi og industri mv.
Kommende gasstrategi blandt andet med fokus på rammevilkårene for en konkurrencedygtig udbygning med biogas og andre grønne gasser* (18)	Energiaftale 2018
Udbygning af biogasproduktionen gennem 2,9 mia. afsat til støtteudbud til biogas og andre grønne gasser* (19,20)	Klimaaftale om energi og industri mv.
Initiativer der understøtter adgang til grøn fjernvarme*	Klimaaftale om energi og industri mv.
Cirkulær økonomi: Genanvendelse af materialer, mindre spild mv.	
National implementering af udvidet producentansvar for emballage (implementering af EU's emballagedirektiv)	-
Forenklning af reglerne for frivillige tilbagetagningsordninger for virksomheder, der vil tage egne produkter retur	Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi
Grønnere erhvervstransport	
Grøn omlægning af bilafgifterne for person- og varebiler* (51)	Grøn vejtransportaftale
Justering af beskatningsgrundlaget for firmabiler (højere vægtning af miljøtillægget; skattefritage værdien af ladestandere)* (50)	Grøn vejtransportaftale
Pulje til medfinansiering af udbredelsen af ladeinfrastruktur til elbiler	Vejdirektoratet

Tilskudsordning på 750 mio. kr. til PtX anlæg	Klimaaf tale om energi og industri mv.
Strategi for CO2-fangst og lagring (CCS)* (35)	Klimaaf tale om energi og industri mv.
Strategi for PtX i Danmark* (53)	Klimaaf tale om energi og industri mv.

TILTAG DER UNDERSTØTTER UDVIKLING, SALG OG EKSPORT AF GRØNNE LØSNINGER

Grøn forskning og udvikling	Læs mere her (link)
Grøn forskningsstrategi, bl.a. med etablering af partnerskaber inden for: <ul style="list-style-type: none"> Fangst og lagring eller genanvendelse af CO2 (Carbon Capture) Grønne brændstoffer til transport og industri (PtX) Genanvendelse og reduktion af plastaffald 	Grøn forskningsstrategi
Forhøjet FoU fradrag på 130 pct. indtil 2022* (61)	Aftale om grøn skattereform
Adgang til kapital	
Danmarks grønne fremtidsfond	Danmarks Grønne Fremtidsfond
Grøn matchfinansieringsordning i Vækstfonden	Vækstfonden
Projekt- og markedsmodningfacilitet hos EKF (Green Accelerator)	EKF Danmarks Eksportkredit
Eksport og internationale rammer	
Mere risikovillig eksportkredit hos EKF* (60)	EKF Danmarks Eksportkredit
EU-klimamål på 55 pct. reduktion i 2030* (57)	-
Strategiske grønne partnerskaber med lande uden for EU (fx Indien)	Regeringens langsigtede strategi for en global klimaindsats
Eksportfremme- og rådgivning samt styrket myndighedssamarbejde til bl.a. grønne eksportinitiativer (59)	Eksportpakke
Indsats i State of Green til international markedsføring af grønne danske teknologier, herunder virtuelle fremstød	State of Green
Eksportstrategi for vand, herunder analyse af eksportpotentialer på vandområdet	Aftale om genstart af dansk eksport
Øget efterspørgsel på grønne løsninger gennem offentlige indkøb, boligrenoveringer mv.	
Strategi for grønne offentlige indkøb bl.a. med fokus på totalomkostninger og klimamål for offentlige indkøb* (27)	Strategi for grønne offentlige indkøb
Udvidelse af Landsbyggefondens rammer med 30,2 mia. kr. til grøn renovering af boliger i den almene sektor	Grøn boligaf tale 2020
Krav om energieffektivisering i statslige bygninger	Klimaaf tale om energi og industri mv.
Øgede puljer til udfasning af olie- og gasfyr frem mod 2025	Aftale om stimuli og grøn genopretning
Øget pulje til grønne boligforbedringer (bygningpuljen)	Aftale om stimuli og grøn genopretning
Tilskudspulje til energirenoveringer i offentlige bygninger (kommuner og regioner)	Aftale om stimuli og grøn genopretning
National strategi for bæredygtigt byggeri bl.a. med CO2 krav til nybyggeri* (29, 30)	Aftale om national strategi for bæredygtigt byggeri

Bilag 3

Oversigt over politiske aftaler mv.

Relevante politiske aftaler mv.

- Grøn boligaftale 2020 (maj 2020)
- Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (juni 2020)
- Klimaaftale for Energi og industri mv. (juni 2020)
- En grøn og bæredygtig verden – regeringens langsigtede strategi for en global klimaindsats (september 2020)
- Fremtidens grønne løsninger – Strategi for investeringer i grøn forskning, teknologi og innovation (september 2020)
- Aftale om genstart af dansk eksport (oktober 2020)
- Grønne indkøb for en grøn fremtid – strategi for grønne offentlige indkøb (oktober 2020)
- Aftale om fordeling af forskningsreserven 2021 (oktober 2020)
- Udspil til national strategi for bæredygtigt byggeri (december 2020)
- Aftale om grøn vejtransport (december 2020)
- Aftale om grøn skattereform (december 2020)
- Aftale om stimuli og grøn genopretning (december 2020)
- Aftale om national strategi for bæredygtigt byggeri (marts 2021)

Ordninger og offentlige tilbud til virksomhederne:

- Erhvervstilskud til energieffektiviseringer, www.spareenergi.dk/erhverv
- Eksportkreditfonden, www.ekf.dk
- The Trade Council, www.tradecouncil.dk
- Information, cases og oversigt over offentlige tilbud til virksomheder om grøn og bæredygtig omstilling, www.virksomhedsguiden.dk (temaside om grøn og bæredygtig virksomhed)